

Mental Health Center Region 4

สายด่วน
สุขภาพจิต
1323

เทคนิคการเสริมพลัง เพื่อการรับมือพฤติกรรม เด็กวัยเรียน

ลือจรรยา ธนภควัต

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

ศูนย์สุขภาพจิตที่ 4 อาคารเอ็กซ์เรย์โรงพยาบาลศรีธัญญา
ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000

E-mail : mhcr04@hotmail.com

กลุ่มวิชาการสุขภาพจิต โทร. 02 5277620-2

โทรสาร 02 5277621

มือถือ 087-0123107,

E-mail : luechanya@hotmail.com , Line:01kratae

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) การเสริมแรง (Reinforcement) ในการจัดการน้ำหนักเด็กอ้วนและส่งเสริม ความสูง

ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย พัฒนาศักยภาพเด็กไทย 4.0

- สูงดี สมส่วน สมวัย
- มีพฤติกรรมสุขภาพดี
- มีความรู้ดูแลสุขภาพตนเองได้

- พัฒนาการดี
- มี IQ / EQ สูง
- ใฝ่เรียนรู้

- กตัญญูกตเวที
- มีวินัย
- รักชาติ รักสิ่งแวดล้อม

- ใช้ภาษาที่ ๒ ได้
- เชี่ยวชาญดนตรีและกีฬา
- ผลิตนวัตกรรม

ปัจจัยพื้นฐานในการปรับ พฤติกรรมเด็ก

- ปัจจัยพื้นฐานในการปรับ
พฤติกรรมเด็ก
- คำชมและการสื่อสารทางบวก
- การให้รางวัล

ปัญหาและพฤติกรรมที่พบบ่อย ในเด็กวัยเรียนมีอะไรบ้าง??

- **ดื้อต่อต้าน** ซอบต่อรอง **ซอบเถียง**
- **ไม่มีระเบียบวินัย** **ขาดความรับผิดชอบ**
- **ไม่สนใจเรียน** **ขาดแรงจูงใจในการเรียน**
- **เจ้าอารมณ์** **หงุดหงิด** **ซีโมโน**
- **เกเรก้าวร้าว**
- **เอาแต่ใจตัวเอง** **ไม่อดทน** **รอคอย**
- **ซนสมาธิสั้น**
- **อ้วนเกินไป** **เตี้ย**
- **ติดเกม**

เพราะอะไร????? ถึงเป็นแบบนี้

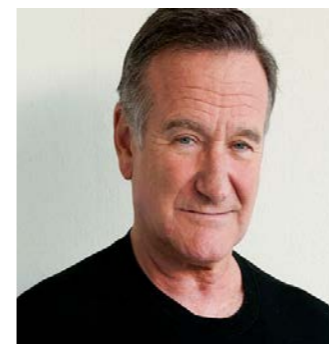

โรคสมาธิสั้น

- ซนเกินไป ใจลอย รอคอยไม่ได้
- พัฒนาการ เกิดตั้งแต่วัยเด็กก่อนอายุ 7 ปี มีอาการต่อเนื่องอย่างน้อย 6 เดือน เกิดขึ้นอย่างน้อยใน 2 สถานการณ์
- ขาดสมาธิในการเรียน ทำให้ผลการเรียนต่ำกว่าความสามารถจริง
- เกิดจากสารสมาธิในสมองส่วนหน้าน้อยกว่าปกติ (โดปามีน)
- รักษาได้ด้วย ยาเพิ่มสมาธิ (Methylphenidate) ร่วมกับ การปรับพฤติกรรมที่บ้านและในห้องเรียน
- ตอบสนองต่อการรักษา 90% ทำให้ผลการเรียนดีขึ้นได้
- หากไม่ได้รับการรักษา อาจมีปัญหาพฤติกรรมและผล กระทบต่อเนื่อง จนถึงช่วงวัยรุ่น เช่น ต้องออกจากโรงเรียน ปัญหาสารเสพติด พฤติกรรมรุนแรง ปัญหาเรื่องเพศ

Richard Branson

1. ไม่มีสมาธิ Inattention

1. เก็บรายละเอียดของงานไม่ได้ มักทำผิดพลาด เพราะไม่รอบคอบ
2. **ไม่มีสมาธิ**ในการทำงาน หรือการเล่น
3. ไม่ค่อยตั้งใจฟังคนอื่น
4. **งานที่สั่งทำไม่เสร็จ** หรือผิดพลาด
5. ไม่มีระเบียบ
6. **หลีกเลี่ยงงาน**ที่ต้องใช้สมาธิ
7. ขี้ลืม ทำของตัวเองหรือของจำเป็นหายบ่อย
8. **วอกแวกง่าย** เบื่อง่าย
9. ขี้ลืมบ่อยๆ ในกิจวัตรประจำวัน

Hyperactivity/Impulsivity

2. ซน อยู่ไม่นิ่ง

1. **ยุกยิกอยู่ไม่สุข** ขยับมือเท้าไปมา
2. **นั่งไม่ติดที่** ลุกเดินอยู่บ่อยๆ
3. **ซนอยู่ไม่นิ่ง** **วิ่ง กระโดด ปีนป่าย** เล่น โลดโผน
4. **เล่นเสียงดัง** เล่นเงียบๆ ไม่เป็น
5. **ตื่นตัวตลอดเวลา** เหมือนมีเครื่องยนต์ ติดตัวอยู่
6. **พูดมาก พูดไม่หยุด**

3. ใจร้อน หุนหัน

7. **พูดแทรก** เวลาที่ผู้อื่นกำลังพูด หรือฟัง คำถามไม่จบ
8. **ใจร้อน รอคอยไม่เป็น**
9. **ชอบขัดจังหวะ** หรือสอดแทรก

ปัญหาพฤติกรรม

ชน ดื้อ ก้าวร้าว ไม่เชื่อฟัง ไม่รักษากติกา

คนรอบข้างตำหนิ จับผิด และลงโทษเด็กอย่างรุนแรง

มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

วัยรุ่น

ภาวะดื้อต่อต้าน (Oppositional Defiant Disorder)
ภาวะเกเรก้าวร้าว (Conduct Disorder)

ปัญหาบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม

ติดเกม

ใช้สารเสพติด

กลุ่มที่ก่อคดี
การใช้ความรุนแรง

เด็กวัยเรียน

วัยรุ่น

สติปัญญาบกพร่อง

เชื่อกันง่าย ไร้ไหวพริบ คิดอ่านช้า
พัฒนาการช้า คิดอ่านช้า แก้ปัญหาช้า

Mental Retardation

ภาวะที่มีความบกพร่องของสติปัญญาและการปรับตัว

เกณฑ์วินิจฉัย

มีลักษณะที่สำคัญรวมกัน 3 ประการ

1. ความสามารถทาง**สติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย** คือ
เซาวน์ปัญญาต่ำกว่า 70
2. ความสามารถในการ**ปรับตัวบกพร่อง** อย่างน้อย 2 ใน
10 ด้าน
3. ต้องมี**อาการปรากฏก่อนอายุ 18 ปี**

Adaptive Skills (ทักษะการปรับตัว)

2.1 สื่อความหมาย

2.2 ดูแลตนเอง

2.3 ดำรงชีวิตในบ้าน

2.4 ทักษะทางสังคม

2.5 ใช้ทรัพยากรในชุมชน

2.6 ควบคุมตนเอง

2.7 ใช้ชีวิตประจำวัน

2.8 การทำงาน

2.9 ใช้เวลาว่าง

2.10 สุขภาพ/ปลอดภัย

การป้องกันปฐม ให้การวินิจฉัยแต่เริ่มแรก **ให้การรักษา**
ทางจิตเวช เพื่อลดปัญหาทางอารมณ์หรือพฤติกรรม
เสริมสร้างภาพพจน์แห่งตน ของเด็ก เพื่อลดความพิการที่
ยังหลงเหลือ

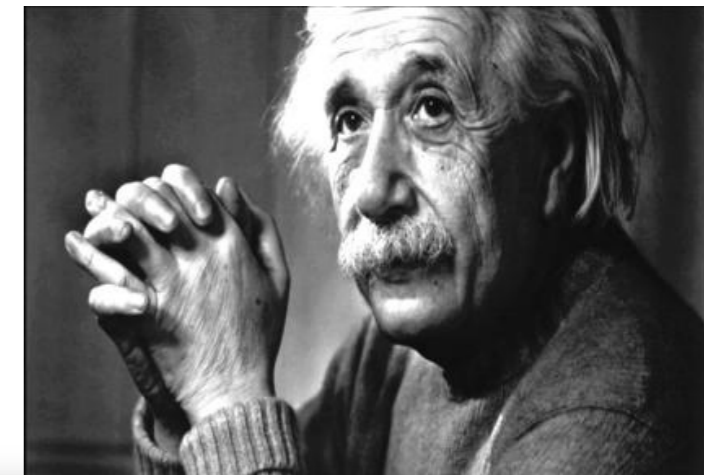
LD Learning Disabilities

บกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน

อ่านเพี้ยน เขียนผิด คิดเลขพลาด

อ่านไม่ได้ เขียนไม่ได้

คำนวณ
ไม่ได้

“I failed my exam in some subjects but my friend passed. Now he is an engineer in Microsoft and I am the owner.”

- Bill Gates, Microsoft

มีปัญหาการอ่าน, เขียน และ/หรือ คำนวณ ทั้งๆที่ระดับ IQ ปกติ

โดยมีความสามารถต่ำกว่าเด็กที่อายุเท่ากันและมี IQ เท่ากัน
อย่างน้อย 2 ชั้นเรียน

มิได้เกิดจาก ขาดโอกาสในการเรียน การถูกละเลย/ ไม่
อยากเรียน ระบบประสาทการรับรู้บกพร่อง หรือเป็นปัญหา
ทางอารมณ์

ผลการเรียนต่ำเนื่องจากทักษะการเรียนรู้บกพร่อง แต่การเรียนรู้ด้วยการฟังและ
พูดยังเป็นปกติ ความสามารถของเด็กในการใช้ชีวิตประจำวันไม่ต่างจาก
เด็กวัยเดียวกัน

พบโรคสมาธิสั้นร่วมด้วยประมาณ 1/3 พบปัญหาพฤติกรรมอื่นๆร่วมด้วยได้
โดยเฉพาะเมื่อเด็กเครียดหรือเศร้าจากปัญหาการเรียน

ไม่มียารักษา แต่ใช้การจัดทำแผนการเรียนรู้รายบุคคล (IEP) ร่วมกับการ
ปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่บ้านและในห้องเรียน

เป้าหมาย - พัฒนาเด็กในด้านที่ไม่บกพร่อง เช่น การฟัง/พูด ความสามารถ
พิเศษอื่นๆ เพื่อช่วยให้ใช้ความสามารถได้เต็มศักยภาพอย่างมีความสุข

ลักษณะเด็กแอลดี (LD)

ตัวหนังสือมีขนาดไม่เท่ากัน

โธ ๑ ๖ ๖ ๖ ๗

1. ลิ่ง ๕๗๖	2. นกทำมะขี้ต๋	3. ลูปลิ้น
4. ลูปดา	5. ๕๖๗	6. ๖๗๘
ลำธาร	ธรรมชาติ	สุขสันต์
ลูปดาห์		

ตัวหนังสือเขียนในลักษณะ
มีช่องไฟไม่เท่ากัน

โธ ๑ ๖ ๖ ๗

ชุดที่ 5 40 วินาที

36 ₊	72 ₊	26 ₊	35 ₊	55 ₊
<u> 7</u>	<u> 9</u>	<u> 8</u>	<u> 6</u>	<u> 9</u>
<u>313</u>	<u>711</u>	<u>214</u>	<u>311</u>	<u>61A</u>

ตัวหนังสือเรียงซ้อนกัน

โธ ๑ ๖ ๖ ๗

ID

- เชื้อคนง่าย
- ไร้ไหวพริบ
- คิดอ่านช้า

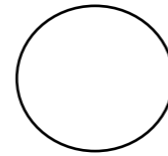
สาเหตุ

- พันธุกรรม โรคทางสมอง
- ไม่ทราบสาเหตุ

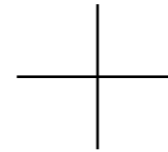
การรักษา

- ทำ IEP + กระตุ้นพัฒนาการ

การประเมิน IQ อย่างง่าย

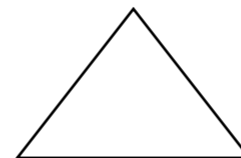
3 ปี

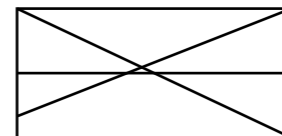
3 ปี 6 เดือน

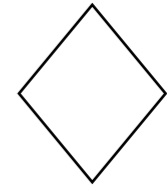
4 ปี

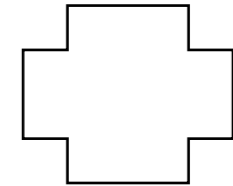
5 ปี

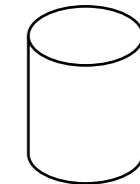
6 ปี

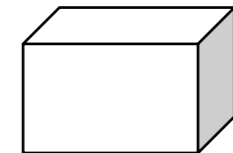
7 ปี

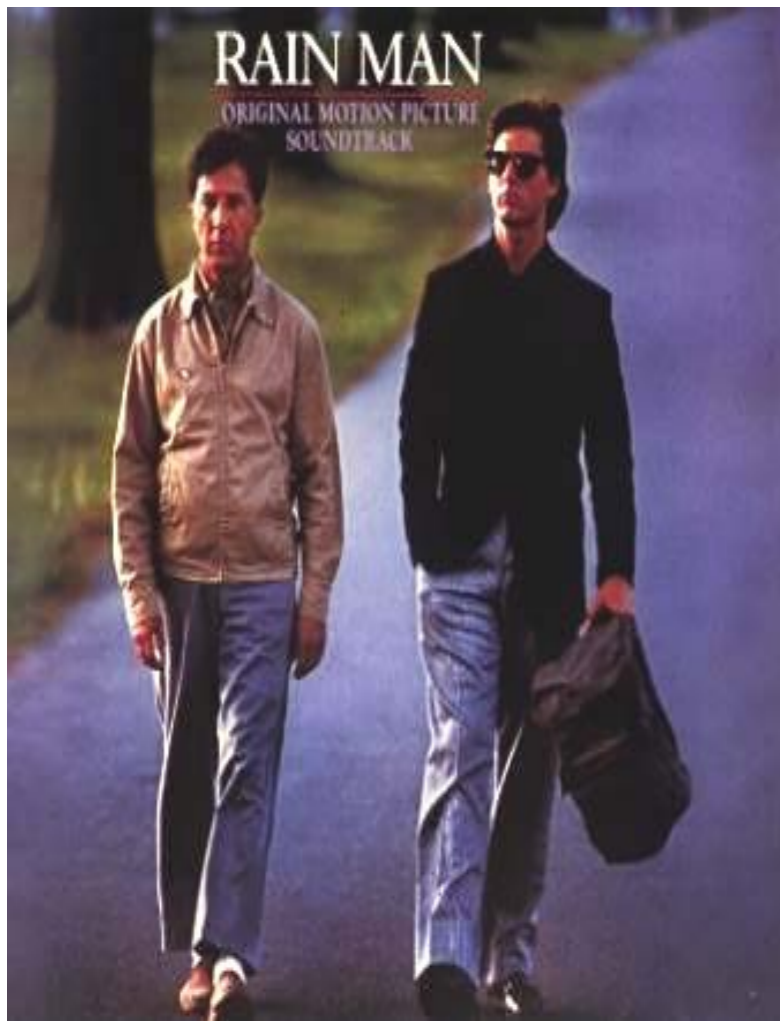
8 ปี

9 ปี

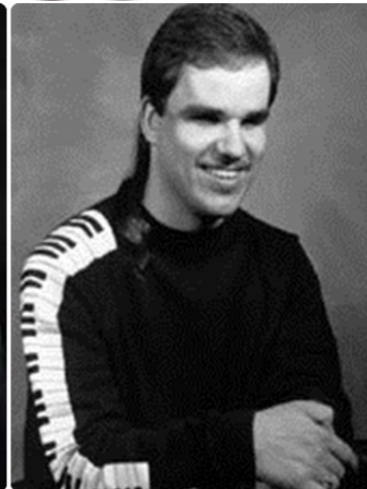
11 ปี

ออทิสติก

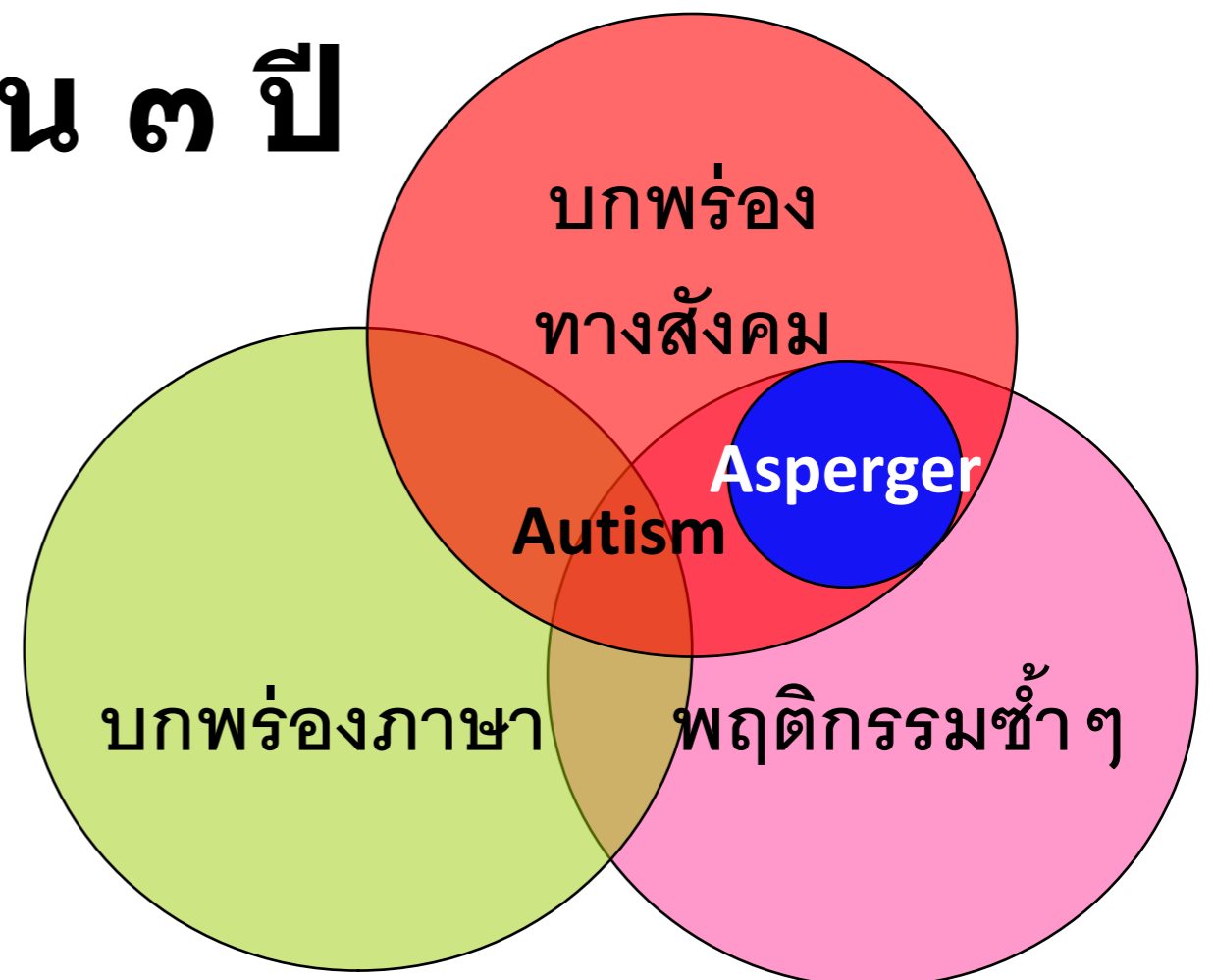
Always
Unique
Totally
Interesting
Sometimes
Mysterious

- Daniel Tammet อัจฉริยะด้านความจำ คิดเลขเร็ว และภาษา
- Kim Peek อัจฉริยะด้านความจำ ได้ฉายา คิมพิวเตอร์
- Tony DeBlois อัจฉริยะด้านดนตรี ถึงแม้่ ตามอดมาตั้งแต่กำเนิด
- Alonzo Clemons อัจฉริยะด้านศิลปะ การปั้น
- Stephen Wiltshire อัจฉริยะด้านการวาด ฉายา มนุษย์กล้องถ่ายรูป

ออทิสซึม

- ออทิสซึม คือโรคผิดปกติทางสมองในเด็ก ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม และการสื่อสารผิดปกติ ทั้งภาษา ท่าทางและพฤติกรรม แสดงอาการ ก่อน ๓ ปี

ออทิสติก

- ไม่สบตา ไม่พาทิ ไม่ชี้นิ้ว
- ปัญหาสำคัญ คือ พัฒนาการด้านภาษา ปัญหาทักษะสังคม และ พฤติกรรมซ้ำๆ
- พัฒนาการในการพูดซ้ำ หรือไม่พูดเลย (ร้อยละ 50)
- ไม่มีการเล่นสมมติ หรือเล่นตามจินตนาการ
- ไม่มียารักษาให้หายขาด แต่ใช้ยาช่วยลดอาการที่เป็นปัญหาบางอย่าง + การจัดทำแผนการเรียนรู้รายบุคคล (IEP) + การปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่บ้านและในห้องเรียน
- เป้าหมาย – พัฒนาทักษะด้านภาษาและทักษะสังคม เพื่อช่วยให้ ใช้ความสามารถได้เต็มศักยภาพอย่าง

Asperger's Disorder

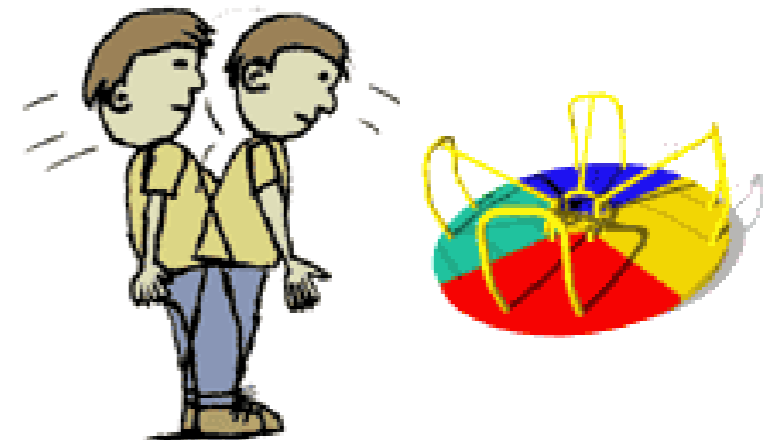
- บกพร่องพัฒนาการทางสังคมและพฤติกรรมซ้ำๆ แบบเดียวกับเด็กออทิสติก
- เล่นกับเพื่อนไม่เป็น
- ไม่ตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกคนอื่น แต่พัฒนาการทางภาษา เชาวน์ปัญญาและการช่วยเหลือตนเองปกติ

ด้านปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น(Social Interaction)

- **วัยทารก และอนุบาล** จะพบว่าไม่สบตา / ไม่มี social smile / ไม่มี separation anxiety
- **วัยเรียน** จะไม่สามารถเข้ากลุ่มเพื่อนได้ หรือสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนไม่เหมาะสมกับอายุ
- **วัยรุ่น** ไม่สามารถเข้าสังคมได้ ไม่สามารถตอบสนองต่อความสนใจ อารมณ์และความรู้สึกของคนอื่นได้

ด้านกิจกรรมที่ทำและความสนใจ (Activities and Interest)

- * การเล่นหรือกิจกรรม มีลักษณะไม่ยืดหยุ่น ทำซ้ำๆ และมีความสนใจอย่างจำกัด
- * ติดกับกิจวัตร มีพิธีรีตอง หรือย้ำทำบางอย่างที่ไม่มีความยืดหยุ่น
- * ชอบขบของที่หมุนได้หรือสั่นได้ ทำกิริยาซ้ำๆ เช่น เล่นสะบัดมือ หมุน โยกตัว เขย่งเท้า
- * สนใจหมกมุ่นกับเพียงบางส่วนของวัตถุ

อาการอื่นๆ ที่พบได้

- มีการก้าวร้าว ทำร้ายตนเอง
- **ชน สมาธิสั้น** มีปัญหาการกิน นอนไม่หลับ
- อาการมักเปลี่ยนแปลงเร็ว มีอารมณ์ไม่เหมาะสม หัวเราะหรือร้องไห้โดยไม่มีเหตุผล
- ตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างไม่เหมาะสม ไม่สนใจคำพูดคนอื่น สนใจในสิ่งที่คนทั่วไปไม่สนใจ
- สติปัญญามักต่ำกว่าปกติ ถึงร้อยละ 70

เป้าหมายการรักษาคือ

- ❖ ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
- ❖ กระตุ้นพัฒนาการพึงประสงค์
- ❖ ฝึกพูดให้สามารถใช้ภาษา
- ❖ ฝึกให้ดูแลตนเองได้
- ❖ สอนการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องแก่บิดามารดา

ลักษณะอาการที่เห็นเด่นชัด

- ความบกพร่องในการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Failure to develop normal socialization) - ไม่สบตา - ชอบอยู่คนเดียว

โรคติดต่อต้าน

- ชอบต่อต้าน ขี้หงุดหงิด ทำผิดกฎ
- ปัญหาพฤติกรรมทำให้จัดการสอนได้ยาก
- เกิดจากสารสื่อประสาทในสมอง ร่วมกับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม
- รักษาได้ด้วยยาร่วมกับการปรับพฤติกรรมที่บ้านและในห้องเรียนหรือครอบครัวบำบัด
- พบร่วมกับโรคสมาธิสั้นได้ 40% หากไม่ได้รับการรักษา อาจมีปัญหาพฤติกรรมและผล กระทบต่อเนื้อจนถึงช่วงวัยรุ่น เช่น ต้อออก จากโรงเรียน ปัญหาสารเสพติด พฤติกรรมรุนแรง ปัญหาเรื่องเพศ

โรคซึมเศร้า

I'm fine.

- หงุดหงิดง่าย ท้อแท้เบื่อหน่าย ไม่อยากไปโรงเรียน
- เกิดจากสารสื่อประสาทร่วมกับความเครียดด้านสังคมแวดล้อม
- แสดงอาการคล้ายสมาธิสั้นได้ แสดงออกเป็นปัญหาพฤติกรรมเนื่องจากเด็กกังวลหรือไม่มีความสุข
- รักษาได้ด้วย ยาต้านเศร้า ร่วมกับ การปรับพฤติกรรมที่บ้านและในห้องเรียนหรือครอบครัวบำบัด

ความผิดปกติของบุคลิกภาพ (Personality disorder)

1. ๐ ๐๑ ๑๑๑ · ๑๑๑ · ๑๑๑/๑๑๑ ๑ · ๑๑ ๑๑ ๑ · ๑

• Paranoid ๑๑๑๑๑

• Schizoid ๑๑๑๑ ๑ · ๑ · ๑ ๑๑ ๑ ๑ ๑๑๑ ๑๑๑

• Schizotypal ๑๑ ๑๑๑๑ ๑ ๑๑๑๑๑ ๑ ๑๑๑๑๑ ·
๑๑๑๑ ๑

ความผิดปกติของบุคลิกภาพ (Personality disorder)

3. ความผิดปกติของบุคลิกภาพ

- Avoidance ความผิดปกติที่บุคคลนั้นหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
- Dependent บุคคลนั้นพึ่งพาผู้อื่นอย่างมากในการตัดสินใจและดำเนินชีวิตประจำวัน
- Obsessive-Compulsive บุคคลนั้นมีความวิตกกังวลสูงและยึดติดกับกฎเกณฑ์

6 โรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้

- ชนเกินไป ใจลอย รอคอยไม่ได้
- ไม่สบตา ไม่พาที ไม่ชี้นิ้ว
- อ่านเพี้ยน เขียนผิด คิดเลขพลาด
- **เชื่อกันง่าย ไร้ไหวพริบ คิดอ่านช้า**
- หงุดหงิดง่าย ท้อแท้เบื่อหน่าย ไม่อยากไปโรงเรียน
- ขอบต่อต้าน ขี้หงุดหงิด ทำผิดกฎ

สมาธิสั้น

ออทิสติก

แอลดี

สติปัญญา
บกพร่อง

ซึมเศร้า

ดื้อต่อต้าน

โรคจิตเวชเด็กต่างจากโรคทางกาย

- **ไม่ใช่โรคติดต่อ** ไม่ได้เกิดจากเชื้อโรค สารพิษหรือเนื้องอก
- ส่วนใหญ่ไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัด
- การเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อม การดูแลในโรงเรียน สภาพสังคม สามารถทำให้อาการของโรคดีขึ้นหรือแย่ลงได้
- เด็กต้องอาศัยความช่วยเหลือจาก **พ่อแม่-คุณครู-ทีมผู้รักษา**
- **บางโรครักษาด้วยยา** บางโรคต้องเน้นการ **ปรับพฤติกรรม** หรือจิตบำบัด
- **ส่วนใหญ่เป็นนาน เรื้อรัง** ต้องรักษาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง หากรักษาตั้งแต่เด็ก จะช่วยลดปัญหาในอนาคต

เป้าหมายของการปรับปรุงพฤติกรรม

ลด

พฤติกรรม
ที่เป็นปัญหา

ส่งเสริม

พฤติกรรม
ที่เหมาะสม

สร้าง

พฤติกรรมใหม่

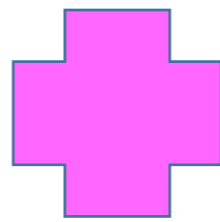
1. กติกาที่เข้าใจ
2. คำชมที่ถูกต้อง
3. รางวัลที่ชอบใจ
4. การลงโทษที่ไม่สร้างบาดแผลในใจ
5. การสื่อสารที่โดนใจ

Motivational Counseling

การให้คำปรึกษาแบบสร้างแรงจูงใจ

- การช่วยเหลือ CI โดยใช้ การสื่อสารสองทาง
- เพื่อ สร้างแรงจูงใจ และ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
ให้ส่งเสริม
- สนับสนุนการมีพฤติกรรมสุขภาพ ได้แก่ การออกกำลังกาย การมาตรฐานนัด การรับประทานยา ต่อเนื่อง การงดสุรา/สารเสพติด เรียนหนังสือ ฯลฯ

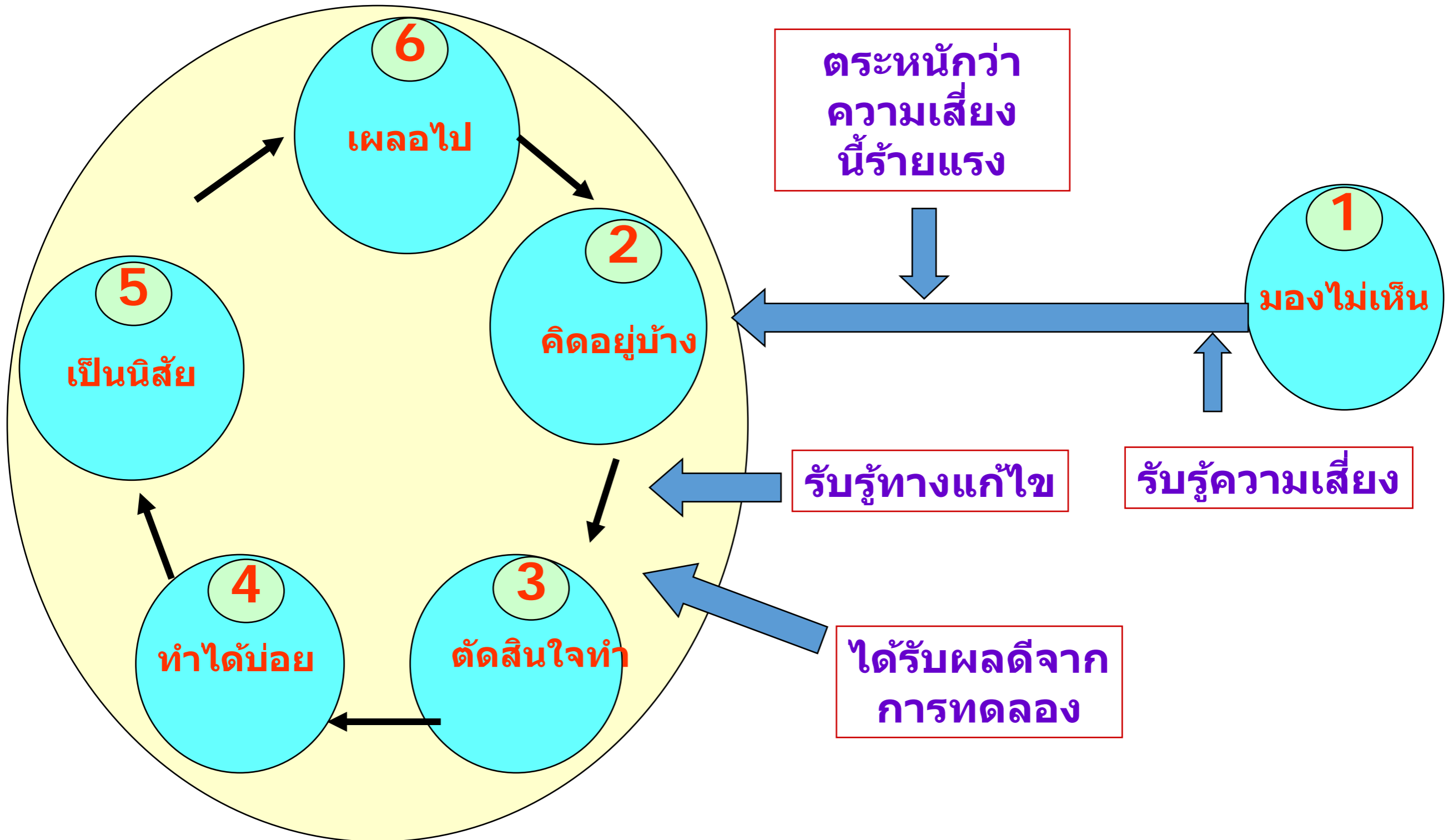
Stages of change

Health believe model

ลำดับขั้นของการเปลี่ยนแปลง

ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ

12 ปัจจัยพื้นฐานในการปรับพฤติกรรมเด็ก (ด้านสัมพันธภาพ)

1. ให้ความรักความอบอุ่นและเมตตาเด็ก
2. ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง
3. ให้ความเคารพในตัวเด็ก
4. คำนึงถึงและตระหนักในความเป็นเด็ก (เด็กไม่ใช่ผู้ใหญ่ตัวเล็ก)
5. ยอมรับในความเป็นตัวของตัวเองของเด็ก ส่งเสริมให้เด็ก เป็นตัวของตัวเอง และมีอิสระตามวัยอย่างเหมาะสม
6. เปิดโอกาสให้เด็กได้ระบายความรู้สึกและบอกความต้องการ

12 ปัจจัยพื้นฐานในการปรับพฤติกรรมเด็ก (การสร้างวินัย)

7. เข้าใจเทคนิคการสร้างวินัย
8. กำหนดความคาดหวังให้ชัดเจนและสมเหตุสมผล
9. มีความสม่ำเสมอและอดทนในการปรับพฤติกรรม
10. หนักแน่น เข้มงวดและเอาจริงในกฎระเบียบที่ตกลงกับเด็กไว้
11. รู้จักวิธีการทำให้กฎต่างๆ นั้นศักดิ์สิทธิ์
12. ผู้ดูแลเด็กจำเป็นต้องใช้เทคนิคปรับพฤติกรรมไปในทางเดียวกัน ไม่ขัดแย้งกัน

ปัจจัยพื้นฐานในการปรับ พฤติกรรมเด็ก

3R

Relationship + Rule = Resilience

3ส

สัมพันธ์ภาพ + สร้างวินัย = สอนง่าย

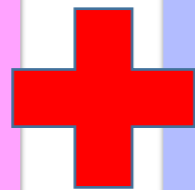
คุณครูมีเป้าหมายในการดูแล เด็กอย่างไร?

เก่ง/
ประสบความสำเร็จ

ดี

มีความสุข

สัมพันธภาพ

สร้าง
วินัย

สอนง่าย --> เก่ง
(ตาม IQ)
ดี มี ความสุข
มีความนับถือตัวเอง
(self esteem)

สูตร 3ส (3R) ในการปรับพฤติกรรมเด็ก

Relationship
(สัมพันธ์ภาพ)

Rules
(สร้างวินัย)

Resilient Child
(สอนง่าย)

~~Relationship
(ไม่มีสัมพันธ์ภาพ)~~

Rules
(สร้างวินัย)

Rebellious Child
(เด็กดื้อ)

Relationship
(สัมพันธ์ภาพ)

~~Rules
(ไม่มีวินัย)~~

Spoil Child
(เด็กเอาแต่ใจ)

วงจรปัญหาเมื่อไม่ใช้ 3ส...

เด็กเลี้ยงยาก

1

พฤติกรรมที่เพิ่มขึ้น

ก่อนพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

2

5

สื่อสารจากใจ

กำหนดกติกา
ลงโทษ
เสริมแรง

3

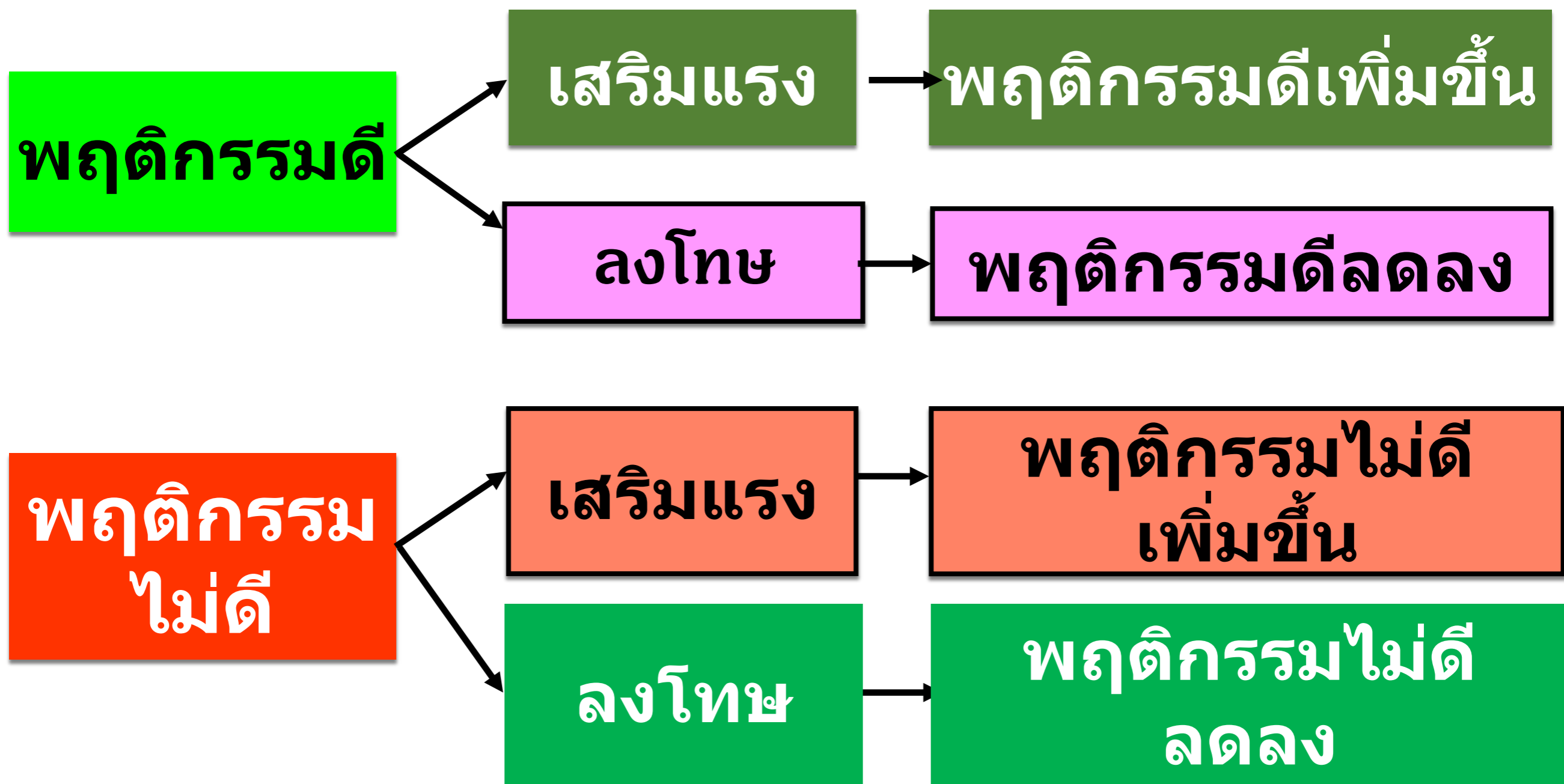
4

รู้สึกดีกับตนเอง

มองตัวเองดี
ขาดความมั่นใจ
รู้สึกไม่พอใจ

ปัจจัยพื้นฐานในการปรับพฤติกรรมเด็ก

แนวทางปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหาพฤติกรรม

1

กำหนด
พฤติกรรม
ของเด็กที่
คุณครู
ต้องการ
แก้ไข
ให้ชัดเจน

2

บอกความ
ต้องการ
ของคุณครู
ให้เด็กฟัง

3

ให้เด็กพูด
ทวนสิ่งที่
คุณครู
ต้องการ
ให้เด็ก
ปฏิบัติ
ออกมา

4

บอกสิ่งที่จะ
เกิดกับเด็ก
เมื่อเด็กทำตาม
หรือไม่ทำตาม
สิ่งที่คุณครู
ต้องการ
(กำหนดกติกา)

5

หนักแน่น เอา
จริง และไม่ใจ
อ่อนหากเด็กไม่
ยอมปฏิบัติตาม
กติกา

ขั้นตอนการสอนและสร้างแรงจูงใจ

เจตคติ

ขั้นสร้างความรู้สึก
- ประสบการณ์
สื่อกิจกรรม
เปิดเผยตนเอง

ขั้นจัดระบบความคิด
ความเชื่อ

- สะท้อนความคิด
- ความคิดริบยอด
- กิจกรรมประยุกต์

ทักษะ

ขั้นรู้ชัดเห็นจริง
-บรรยาย สาธิต
สถานการณ์จำลอง
กรณีศึกษา อภิปราย

ขั้นลงมือทำ
- ฝึกปฏิบัติ
- ประเมินผล

สูตร 3ส (3R) ในการปรับพฤติกรรมเด็ก

BA: Brief Advice
การให้คำแนะนำ
แบบสั้น
5-10 นาที

สร้างความตระหนัก
มองเห็นปัญหา
ทราบข้อมูลหากจะ
แก้ไข

- ประเด็นที่สนใจ/มีปัญหา
- หลักฐานของปัญหา
- แนะนำการรักษา/
ทางเลือก

BI: Brief Intervention
การให้คำปรึกษา
แบบสั้น
20-30 นาที

สร้างความตระหนัก
มองเห็นปัญหา
ทราบข้อมูลการ
แก้ไข
วางแผนระยะสั้นได้

- ประเด็นที่สนใจ/มีปัญหา
- หลักฐานของปัญหา
- แนะนำการรักษา/
ทางเลือก

BC: Brief Counseling
การให้คำปรึกษา
ระยะสั้น
40-60 นาที หลายครั้ง

สร้างความตระหนัก
สามารถวางแผน
ก้าวข้าม Barrier

- เน้นเป้าหมายที่เจาะจง
- การวางแผนและติดตาม
แผน
- การให้กำลังใจ/สนับสนุน
- แก้ไข Barrier

การสื่อสารจากใจ (Positive communication)

1. การฟังอย่างใส่ใจ (active listening)

- เป้าหมายของการฟัง 2 ประการ
  - ฟังเพื่อรับ**เนื้อหาสาระ**
  - ฟังเพื่อเข้าใจ**อารมณ์ ความรู้สึก**
- เมื่อฝ่ายหนึ่งเริ่มพูด ควรนิ่งและรับฟัง มองหน้า สบตา หรือยิ้ม เพื่อแสดงความสนใจ
- รับฟังอย่างตั้งใจ ไม่พูดแทรก ในขณะที่อีกฝ่ายกำลังพูด
- ใช้คำพูดที่แสดงความเข้าใจในอารมณ์และความรู้สึก

การสื่อสารจากใจ (Positive communication)

2. I-Message (การพูดเชิงบวก)

F = feeling คือ ความรู้สึก

I = I'm คือ แทนตัวเอง ฉัน (สรรพนามที่ใช้แทนฉัน)

N = need คือ ความต้องการของเรา

“คุณครูเสียใจที่ไม่เคยรู้เรื่องนี้มาก่อน หนูลองเล่าให้คุณครูฟังซิ
ว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร”

“คุณครูอยากให้หนูลองพยายามอีกครั้ง”

“คุณครูไม่ได้เสียใจที่แก้วแตก แต่คุณครูเสียใจที่หนู ไม่บอก
ความจริงกับคุณครู”

**การสื่อสารจากใจ (Positive
communication)**
ข้อดีของภาษาฉัน (I-message)

ผู้พูดเข้าใจ แยกแยะความรู้สึกของตัวเองได้ชัดเจน

ผู้ฟังเข้าใจอารมณ์และความต้องการของผู้พูด

**ไม่เกิดผลกระทบทางลบจากการสื่อสารไม่
ตรงไปตรงมา**

การชม (Praise)

หลักพื้นฐานของการชม

1. **ชมทันที** (หรือขณะที่เด็กทำพฤติกรรมที่เราต้องการ)
2. **ชมเฉพาะพฤติกรรมที่ดี** (ไม่ชมเวลาเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม)
3. **ชมด้านดีทุกด้าน** (ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้)
4. **ชมทั้งความพยายามและความสำเร็จ** (อย่ารอชมเฉพาะเมื่อเด็กทำสำเร็จเพียงอย่างเดียว)
5. **ชมโดยบอกความรู้สึก**ของเราและพฤติกรรมของเด็ก (เช่น คุณครูชอบมากเลยที่หนูช่วยคุณครูกวาดพื้น)
6. **ชมโดยไม่ประชด** ตำหนิ วิจารณ์ร่วมไปด้วย
7. **ชมพร้อมกับสบตา** โอบกอด หรือสัมผัสตัวเด็กไปด้วย
8. **ชมด้วยสีหน้าหรือลักษณะท่าทาง** (เช่น ส่งสายตา ขยิบตา รอยยิ้ม ผงกศีรษะ ชูนิ้วโป้ง จับมือกัน ตบเบาๆที่หลัง)
9. **ชมด้วยการเขียน** (ใช้สลับกันหรือรวมกันได้)
10. **ชมอย่างจริงใจ เห็นคุณค่าในความพยายาม**ของเด็ก ที่ทำพฤติกรรมที่ต้องการ

การชม (Praise)

องค์ประกอบของคำชม 3 ประการ

- บอกความรู้สึกของเรา เช่น คุณครูภูมิใจในตัวหนูมาก ฯลฯ
- บอกพฤติกรรมที่เด็กทำ เช่น ที่หนูยอมรับว่าทำผิด ฯลฯ
- บอกคุณลักษณะของเด็กเมื่อทำพฤติกรรมนั้น เช่น มีน้ำใจ กล้าหาญ ฯลฯ
  - “ชื่นใจจังเลย ที่หนูรินน้ำมาให้คุณครูดื่ม หนูเป็นเด็กมีน้ำใจจัง”
  - “ต้นเป็นหัวหน้าห้องที่น่ารักมาก ช่วยดูแลเพื่อนๆ ตอนคุณครูไม่อยู่ คุณครูภูมิใจในตัวต้นมาก”
  - “ผลงานชิ้นนี้ยอดเยี่ยมมาก คุณครูเห็นเลยว่าใส่ใจ และใช้ความพยายามมาก ทำให้งานออกมาดีแบบนี้”
  - “เดี๋ยวนี้คุณครูสังเกตเห็นว่าหนูขยัน ตั้งใจเรียนมากขึ้น ไม่ซี้เกียจเหมือนแต่ก่อน”
  - “ดีมากที่เกตุพูดความจริงกับคุณครูไม่โกหกเหมือนก่อน แบบนั้นใช้ไม่ได้”

การให้รางวัล (Rewards)

8 ข้อควรปฏิบัติเมื่อให้รางวัลเด็ก

1. กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กทำให้
แน่นอน ชัดเจน เป็นพฤติกรรมที่เด็กทำได้
และมีโอกาสได้รางวัล
2. ให้รางวัลทันที เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่
ต้องการ
3. ขณะให้รางวัลควร ชม ยิ้ม โอบกอด ไปด้วย
4. อธิบายกับเด็กว่าทำพฤติกรรมอะไร จึงได้
รางวัล

การให้รางวัล (Rewards)

8 ข้อควรปฏิบัติเมื่อให้รางวัลเด็ก

5. อย่าให้รางวัลก่อน เด็กจะแสดงพฤติกรรมที่
ต้องการ

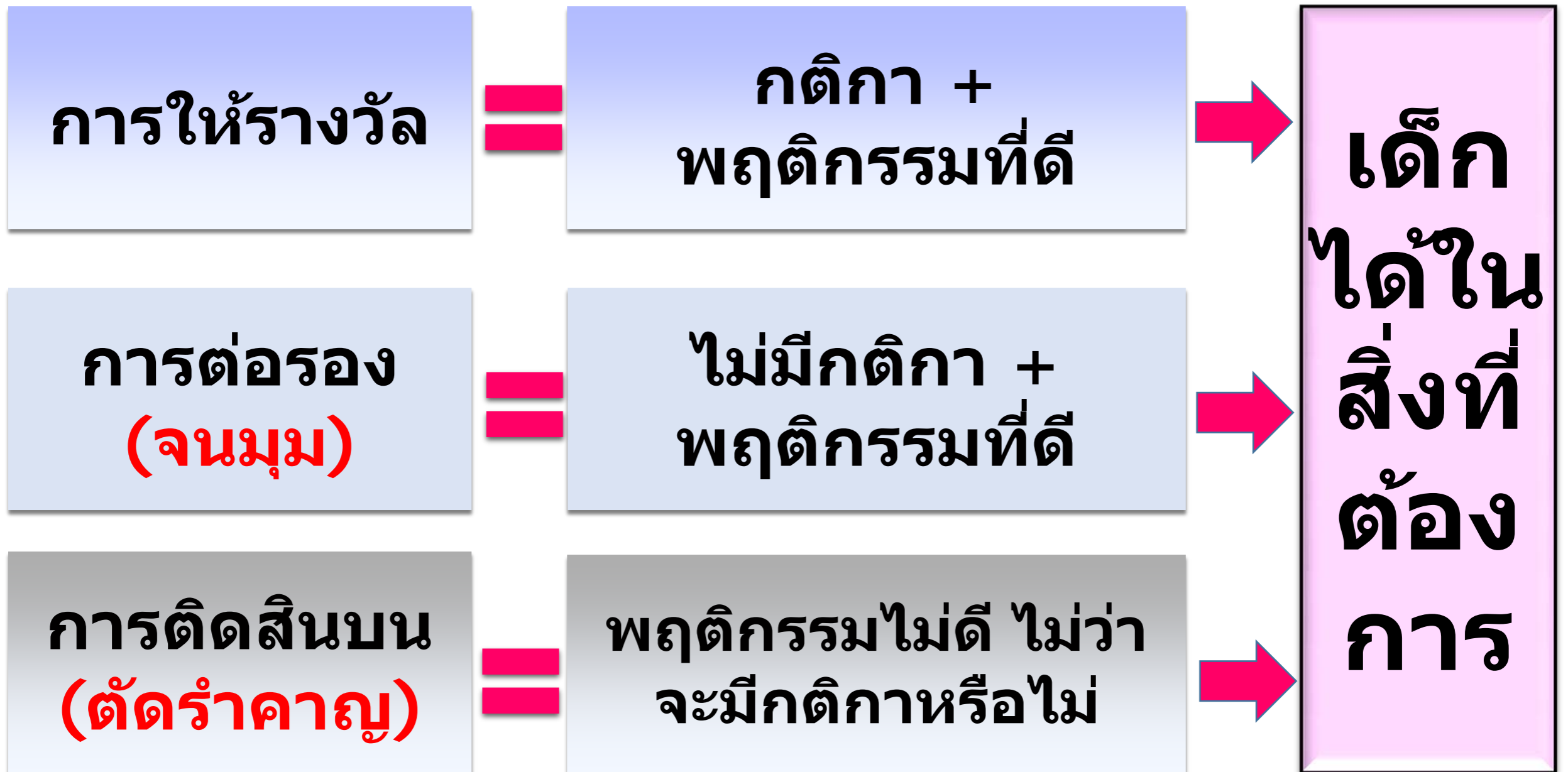
6. ให้รางวัลเฉพาะเมื่อเด็กทำดี อย่าให้รางวัลเพื่อ
หยุดพฤติกรรมไม่ดีของเด็ก (ติดสินบน)

7. อาจบอกขอรางวัลแก่เด็กล่วงหน้า แต่เก็บไว้
ก่อน ค่อยให้เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีแล้ว

8. ไม่ควรกำหนดล่วงหน้าว่าเด็กจะได้รางวัลเมื่อไหร่
จะทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมดีต่อไปเรื่อยๆ

การให้รางวัล (Rewards)

รางวัล ต่อรอง สิ้นบน

หลักการให้รางวัลอย่างถูกต้อง

- 1. การให้รางวัล** ใช้เมื่อครูต้องการให้เด็กทำพฤติกรรมที่ดี และต้องการ**ให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่** ติดตัวเด็กจนเป็นนิสัย
- 2. ก่อนให้รางวัล** ต้องชี้แจงให้เด็กทราบอย่าง**ชัดเจนถึงพฤติกรรม**ที่ต้องการให้เด็กทำ
- 3. เลือกสิ่ง**ที่จะนำมาใช้**เป็นแรงจูงใจ**ในรูปแบบของ รางวัล สิทธิพิเศษ โอกาส หรือกิจกรรมที่เด็กต้องการเป็นพิเศษ

**เทคนิค
การ
จัดการ
พฤติกรรม
ที่ไม่พึง
ประสงค์**

**การหยุดพักกิจกรรมที่ทำอยู่ชั่วคราว ส่งเด็ก
ไปนั่งเก้าอี้ ในมุมสงบหรือห้องว่าง (Time -
Out)**

งดกิจกรรมที่เด็กชอบ ตัดสิทธิ์ ริบของ

**ให้ทำงานที่เด็กไม่ชอบแต่เกิดประโยชน์
เช่น คัดไทย ท่องศัพท์ กินผัก ออกกำลังกาย**

**เพิกเฉย ควรใช้กับพฤติกรรมที่เรียกร้องความ
สนใจ ก่อความเล็กน้อย ยั่วโมโห ล้อเลียน
เช่น ทำฤทธิ์ลงมือลงเท้า ร้องแงแง ชักสีหน้า
 ฯลฯ**

**การออกคำสั่งเตือนให้หยุด (Verbal
reprimand) เช่น หยุดนะ อย่าทำอย่างนั้นนะ**

รางวัลแด่คุณครูคนใหม่ เทคนิคการทำระบบให้คะแนน

หมายถึง ระบบการให้แรงเสริมกับ
พฤติกรรมที่เหมาะสม และลดแรงเสริม
กับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

เทคนิคการทำระบบให้คะแนน

- เมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่เหมาะสมในแต่ละครั้ง ได้รับเครื่องหมายคะแนน เพื่อสะสมไว้ แลกรางวัลตามที่ตกลงไว้
- เมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมถูกลงโทษโดยริบหรือหักลบเครื่องหมายคะแนน ที่สะสมไว้

วิธีการสร้างระบบคะแนน

1. กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กทำ

- **เลือกพฤติกรรมที่ต้องการจะเปลี่ยน** (ทั้งพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม)
- ชัดเจน และเจาะจง เป็นรูปธรรม

2. เครื่องหมายคะแนน

- **เลือกชนิดของเครื่องหมายคะแนนที่ต้องการใช้** เช่น เงินของเล่น เหรียญพลาสติก ลูกแก้ว สติกเกอร์ ดาว ตัวปั๊ม
- ในเด็กเล็ก **ต้องเป็นสิ่งที่ปลอดภัย**

วิธีการสร้างระบบคะแนน

3. การเลือกรางวัล

- เลือกรางวัลที่ดึงดูดกระตุ้นให้เด็กทำพฤติกรรมที่ดี ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของ
- การเลือกรางวัลอาจเป็นจากการสังเกตหรือสอบถามจากเด็กโดยตรง โดยเป็นสิ่งที่เหมาะสม ไม่เป็นอันตราย
- อาจนำรางวัลมาตั้งโชว์ให้เด็กเห็น เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เด็กพยายามเพิ่มขึ้น

วิธีการสร้างระบบคะแนน

4. เครื่องหมายคะแนนของแต่ละพฤติกรรม

- จำนวนเครื่องหมายคะแนนในแต่ละพฤติกรรมอาจไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเด็กแต่ละคน

- การตั้งจำนวนเครื่องหมายคะแนนในแต่ละพฤติกรรม ควรให้เด็กมีส่วนร่วมด้วย

- ไม่ควรตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไปจนทำให้เด็กรู้สึกว่ายากและ หหมดหวัง หรือง่ายเกินไปจนไม่เห็นความสำคัญและเบื่อเร็ว

วิธีการสร้างระบบคะแนน

5. ค่าคะแนนของรางวัล

- เรียงลำดับ จากราคาน้อยไปมากจากชิ้นเล็กไปชิ้นใหญ่ หรือจากจำนวนกิจกรรมน้อยไปมาก
- การตั้งรางวัลหลายอย่าง จะช่วยให้เด็กมีสิทธิ์แลกรางวัลได้เร็วขึ้นในคนที่ไม่สามารถรอคอยได้นานเพื่อให้เด็กไม่รู้สึกท้อแท้ และฝึกการรอคอยหากต้องการรางวัลใหญ่ขึ้น

6. ใบตารางคะแนนและของรางวัล

- ออกแบบใบตารางคะแนนและติดไว้ในที่ที่ทุกคนมองเห็นชัดเจนและง่ายต่อการให้คะแนน
- ติดใบค่าคะแนนและรายการของรางวัลในที่ที่มองเห็นชัดเจน

เทคนิคการทำระบบให้คะแนน - วิธีการสร้างระบบคะแนน

7. สื่อสารกับเด็ก

- อธิบายให้เด็กฟังอย่างละเอียด ถึงพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กทำและไม่ต้องการให้เด็กทำ วิธีที่จะได้รับคะแนนหรือถูกหักคะแนน และวิธีที่เด็กจะได้รับรางวัล
- ให้คะแนนพร้อมคำชมทันทีทุกครั้ง ที่เด็กทำพฤติกรรมที่เหมาะสมและกระตุ้นให้เด็กทำสม่ำเสมอ
- เมื่อหักคะแนน ต้องบอกว่าพฤติกรรมใดที่ทำให้โดนหักคะแนน ต้องทำอย่างไรจึงจะไม่ถูกหัก ต้องทำอย่างไรจึงจะสามารถได้คะแนนกลับคืนมา

เทคนิคการทำระบบให้คะแนน - วิธีการสร้างระบบคะแนน

8. การให้รางวัล

- เลือก**ช่วงเวลา**สำหรับการแลกคะแนนกับรางวัล
- **ให้รางวัลพร้อมคำชมถึงความพยายาม**ของเด็ก
- เมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่กำหนดอย่าง**สม่ำเสมอแล้ว**
ค่อยๆ เพิ่มความยากในการทำคะแนน แต่ยังคงคำชมในทุก
ครั้ง จนยุติการให้คะแนนกับพฤติกรรมนั้นๆ แต่ยังคงคำชม
อยู่
- **ค่อยๆปรับเปลี่ยนรางวัลเพื่อรักษาความสนใจและ**
แรงจูงใจ รวมถึงปรับค่าของคะแนนในการแลกของรางวัล
เพื่อเพิ่มความท้าทาย

เทคนิคการทำระบบคะแนน - สิ่งที่พึงปฏิบัติเวลาให้คะแนนเด็ก

- **ภาษากาย**

- อยู่ใกล้ตัวเด็กในระยะที่สามารถแตะตัวเด็กได้ มองไปที่ตัวเด็กพร้อมกับยิ้มให้ เรียกเด็กให้หันมามอง อาจลูบผมหรือแผ่นหลังเบาๆ ไปด้วย ใช้น้ำเสียงที่อ่อนโยนนุ่มนวล

- **ภาษาพูด**

- ชมเด็กตามหลักการชม เช่น **"ทำได้ดีมาก คุณครูชอบจริงๆ เลยที่ หนูทำ.... พยายามทำดีแบบนี้ไปเรื่อยๆนะคะ"** แล้วให้คะแนนพร้อมกับบอกเด็ก **"เอ้า คุณครูให้ 10 คะแนน ไปหยิบการ์ดมาแล้วลงคะแนน ໄວ້นะ"**

- เสร็จแล้วให้เด็กขอบคุณที่คุณครูให้คะแนนเพื่อสอนมารยาท ทางสังคม

สิ่งที่พึงปฏิบัติเวลาห้กคะแนนเด็ก

- ภาษากาย

- อยู่ใกล้ตัวเด็กในระยะที่สามารถแตะตัวเด็กได้ มองไปที่ตัวเด็กพร้อมกับยิ้มให้ เรียกเด็กให้หันมามอง ใช้น้ำเสียงที่อ่อนโยนนุ่มนวลเหมือนตอนให้คะแนนจนเด็กไม่สามารถ บอกความแตกต่างระหว่างตอนที่จะให้หรือห้กคะแนน

- รักษาท่าที่สงบในระหว่างพูดถึงพฤติกรรมไม่ดีที่เด็กทำ “หนูส่งเสียงดังรบกวนคุณครูตอน
สอน”

สิ่งที่พึงปฏิบัติเวลาหักคะแนนเด็ก

- บอกเด็กให้ทราบว่า มันเป็นกฎที่คุณครูและเด็กตกลงกันไว้ว่า เด็กจะถูกหักคะแนนเมื่อทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พุดแสดงความเห็นใจที่ถูกหักคะแนน **“คุณครูรู้ว่าหนูเสียดายคะแนนที่ถูกหัก แต่กฎก็ต้องเป็นกฎนะคะ”**
- หากเด็กยอมให้หักคะแนนโดยดี โดยไม่บ่นหรือต่อต้าน คั้นคะแนนให้ครึ่งหนึ่งพร้อมพุดว่า **“ดีมากที่หนูรับผิดชอบในความผิดของตัวเองและไม่ต่อต้าน คุณครูจะคืนให้ 5 คะแนน สำหรับการยอมรับผิด”**
- หากเด็กโวยวายหรือคัดค้าน สามารถหักคะแนนซ้ำอีกครั้งสำหรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

10 ข้อแนะนำในการทำระบบคะแนน

1. ให้หรือหักคะแนนอย่างสม่ำเสมอ อย่าทำบ้างไม่ทำบ้าง และทำทันทีที่เด็กทำพฤติกรรม อย่าเก็บหรือรวมไว้คิดทีหลัง
2. พยายามทำให้เหมือนเป็นเกม สนุกสนาน อย่าให้เกิดบรรยากาศเคร่งเครียด หรือทำให้เด็กรู้สึกถูกจับผิดตลอดเวลา
3. พูดคุยกับเด็กในการกำหนดพฤติกรรม ที่ต้องการจะปรับ คะแนนที่จะได้รับ หรือถูกหัก และรางวัลที่เด็กต้องการแลก
4. ทบทวนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไข จำนวนคะแนนและรางวัลเป็นระยะๆ
5. ผู้ใหญ่ทุกคนรู้วิธีการปรับพฤติกรรมนี้ และร่วมมือในการให้หรือหักคะแนน อาจใช้ร่วมกับผู้ปกครองเด็กด้วยได้

10 ข้อแนะนำในการทำระบบคะแนน

6. **ในสัปดาห์แรกๆ** ของการใช้วิธีนี้ **เน้นการให้คะแนน** มากกว่าหักคะแนนเพื่อให้เด็กเกิดกำลังใจ สนุก และร่วมมือในการปรับปรุงพฤติกรรม
7. **พยายามใช้กับเด็กทุกคน** อย่าใช้เฉพาะคนที่มีปัญหา
8. **ค่อยๆปรับครั้งละ 2-3 พฤติกรรม** โดยเริ่มจากพฤติกรรมที่เด็กปฏิบัติได้ง่ายก่อน จึงค่อยปรับสู่พฤติกรรมที่ยากขึ้น **ไม่ควรปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทั้งหมดในคราวเดียว**
9. **วิธีการพูดและปฏิบัติกับเด็กตอนให้หรือหักคะแนน** สำคัญพอๆกับตัวคะแนนเอง
10. **อดทน** อย่าท้อถอยหากดูเหมือน**ไม่**ได้ผล หรือเด็กดู**ไม่**เต็มใจ ในช่วงแรก บางครั้งเด็กจะทดสอบผู้ใหญ่ว่าเอาจริงเพียงใด

ข้อคิดดีๆ

- การให้แต่ความรักอย่างเดียว ไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงเด็กให้ประสบความสำเร็จ
- เมื่อเด็กได้ยินคนอื่นพูดถึงตัวเองบ่อยๆ ไม่ว่าจะในด้านดีหรือไม่ดีในที่สุด เขาจะเชื่อว่าเขาเป็นคนอย่างนั้นจริงๆ ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองเป็น หัวใจสำคัญที่จะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จ
- เมื่อเด็กเชื่อว่าตัวเองมีคุณค่า มีความสามารถ เขาจะประพฤติตัวในทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ
- เมื่อเด็กชอบตัวเองเขาจะมุ่งมั่นทำงานหนักขึ้นเพื่อให้ตัวเองเก่งขึ้น
- เน้นที่ข้อเด่นหรือจุดดีของเด็ก เพื่อการปรับปรุงข้อด้อยหรือจุดบกพร่อง

ข้อคิดดีๆ

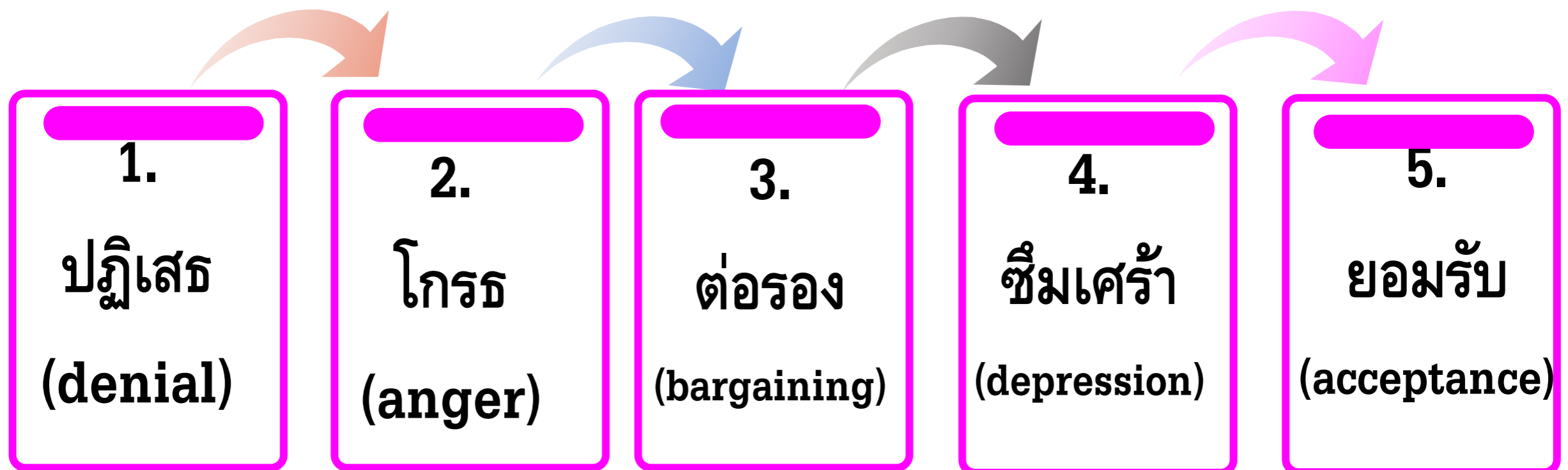
- หลีกเลี่ยงการใช้คำพูดตำหนิรุนแรงที่จะทำให้เด็กสูญเสียความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง
- เด็กไม่ต้องการคนมาพูดตอกย้ำว่าเขาผิดหรือเลวอย่างไร แต่ต้องการคนที่จะมาสอนว่าครั้งต่อไปเขาควรทำอย่างไรจึงจะถูก
- ใช้คำพูดที่ส่งเสริมกำลังใจและเป็นเชิงบวกมากกว่า เช่น “ครูจะชอบมากเลยถ้าบอຍมาโรงเรียนแต่เช้าและทำการบ้าน” **ไม่ใช่** “ครูเบื่อแล้วนะที่ต้องคอยตามจ้ำจี้จ้ำไชเธอ”
- เมื่อต้องตำหนิให้เน้นที่พฤติกรรม **ไม่ใช่** ตัวเด็ก เช่น “ครูไม่ชอบที่แกล้งเพื่อนแบบนี้” **ไม่ใช่** “ทำไมบอຍถึงเป็นเด็กก้าวร้าวแบบนี้ละ”

สื่อสารข่าวร้ายทักษะการแจ้งข่าวร้าย (Breaking bad news)

ปฏิกิริยาเมื่อได้รับการแจ้งข่าวร้าย

การสูญเสียหรือได้รับข่าวร้ายมักจะมีปฏิกิริยาทางจิตวิทยาเกิดขึ้นมากน้อยแล้วแต่บุคคล Elisabeth Kubler-Ross แบ่งปฏิกิริยาของความเศร้าโศก (stage of grief) หรือปฏิกิริยาต่อข่าวร้ายเป็น 5 ระยะ ได้แก่

สื่อสารข่าวร้าย - 5 ขั้นตอนในการแจ้งข่าวร้าย

1. รู้จักข่าวร้าย

(เข้าใจอาการและโรคที่ทำให้เด็กมีปัญหาการเรียน)

2. ใจผู้รับข่าว

(ผู้ปกครองรู้จักโรคเหล่านี้หรือไม่ เข้าใจว่าเป็นอย่างไร จะทำให้เด็กเป็นอย่างไร ต้องการรับฟังข้อมูลหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน)

3. บอกเล่าอย่างสุภาพ

(แจ้งข่าวด้วยท่าทีสุภาพ นุ่มนวล ใส่ใจความรู้สึกของผู้ฟัง)

สื่อสารข่าวร้าย - 5 ขั้นตอนในการแจ้งข่าวร้าย

4. พร้อมรับปฏิกิริยา

ปฏิเสธ - ยอมรับการปฏิเสธ รับฟังมุมมอง/เหตุผลที่เห็นต่างกัน หาก
จำเป็นให้ข้อมูลเพิ่มเติม ไม่เถียง ไม่ทะเลาะ

โกรธ - รับฟังว่าโกรธเรื่องอะไร รับฟังมุมมอง/เหตุผลที่เห็นต่างกัน
หากจำเป็นให้ข้อมูลเพิ่มเติม ไม่เถียง ไม่ทะเลาะ

ต่อรอง - รับฟังทางเลือกในใจผู้ฟัง ช่วยวิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย ให้
โอกาสตัดสินใจโดยอิสระ

ขี้มเตร้า - ให้กำลังใจ ช่วยหาทางออก พร้อมสนับสนุนช่วยเหลือ

5. นำพาหาทางออก - ขี้แจ่งแหล่งสนับสนุนช่วยเหลือ พร้อม
ร่วมเป็นทีมเดียวกันในการแก้ปัญหา ผู้ปกครองไม่โดดเดี่ยว

เป้าหมายการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เด็ก

ปฐมวัย 3-5ปี	วัยเรียน 6-11 ปี	วัยรุ่น/ผู้ใหญ่
1.ดี 1.1 รู้จักอารมณ์	1.ดี 1.1 ควบคุมอารมณ์	1.ดี 1.1 ควบคุมตนเอง
1.2 มีน้ำใจ	1.2 ใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ ของผู้อื่น	1.2 เห็นใจผู้อื่น
1.3 รู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด	1.3 ยอมรับผิด	1.3 รับผิดชอบ
2.เก่ง 2.1 กระตือรือร้น/สนใจใฝ่รู้	2.เก่ง 2.1 มุ่งมั่นพยายาม	2.เก่ง 2.1 มีแรงจูงใจ
2.2 ปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลง	2.2 ปรับตัวต่อปัญหา	2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา
2.3 กล้าพูด กล้าบอก	2.3 กล้าแสดงออกอย่าง เหมาะสม	2.3 สัมพันธภาพ
3.สุข 3.1 มีความพอใจ	3.สุข 3.1 พอใจในตนเอง	3.สุข 3.1 ภูมิใจในตนเอง
3.2 อบอุนใจ	3.2 รู้จักปรับใจ	3.2 พอใจในชีวิต
3.3 สนุกสนานร่าเริง	3.3 รื่นเริง เบิกบาน	3.3 สุขสงบทางใจ